

การพัฒนาสวัสดิการชุมชนท้องถิ่นอย่างยั่งยืนของกองทุนสวัสดิการชุมชน
ตำบลโคกสูง อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี
Sustainable Local Community Welfare Development of
Community Welfare Fund in Khok Salung Sub-district,
Phatthana Nikhom District, Lopburi Province

สุริยะ หาญพิชัย* วาสิตา เกิดผลประสพศักดิ์ อังคณา อุดมพันธ์

กัญญพัตส บุญล้ำ น้ำเพชร อยู่โต

Suriya Hanpichai*, Wasita KerdpholPrasopsak, Angkana Udompan

Kanyaphat Bunlum Nampetch Yuto

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี^{*,2,3,4,5}

Faculty of Humanities and Social Sciences Thepsatri Rajabhat University, Thailand

hanpichai@gmail.com

Received: October 15, 2019

Revised: December 29, 2019

Accepted: January 20, 2020

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบันของกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลโคกสูง 2) ศึกษาแนวทางพัฒนากองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลโคกสูง อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ ตัวแทนประชาชนที่เป็นสมาชิกกองทุนสวัสดิการชุมชนในตำบลโคกสูง จำนวน 60 คน ผู้นำชุมชน ได้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน จำนวน 6 คน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง จำนวน 5 คน ได้จากการเลือกแบบเจาะจงเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ การสังเกตอย่างมีส่วนร่วม การสัมภาษณ์เชิงลึกและการสนทนากลุ่มวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการศึกษาพบว่า 1) กองทุนสวัสดิการชุมชนโคกสูงได้จัดตั้งขึ้นมาเพื่อช่วยเหลือสมาชิกกองทุนฯ โดยการจัดสวัสดิการให้ครอบคลุมตั้งแต่เกิดจนตาย ซึ่งสมาชิกต้องสะสมวันละ 1 บาท มีการจัดสวัสดิการให้แก่สมาชิกตั้งแต่เกิดจนตาย คือ สวัสดิการคลอดบุตร สวัสดิการเจ็บป่วย สวัสดิการกรณีเสียชีวิต และสวัสดิการเจ็บป่วยเข้าโรงพยาบาล 2) แนวทางพัฒนากองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลโคกสูงอย่างยั่งยืนมี 3 ยุทธศาสตร์ ประกอบด้วย (1) ยุทธศาสตร์ส่งเสริมการบริหารจัดการกองทุนสวัสดิการชุมชน มีการดำเนินการ 2 กิจกรรม คือ การพัฒนาศักยภาพในการบริหารจัดการให้กับคณะกรรมการกองทุนฯ และการส่งเสริมการจัดการความรู้และพัฒนานวัตกรรมสวัสดิการชุมชน (2) ยุทธศาสตร์ส่งเสริมความเข้มแข็งระบบสวัสดิการชุมชนมีการดำเนินการ 2 กิจกรรม คือ การประชาสัมพันธ์ข่าวสารของกองทุนสวัสดิการชุมชนโคกสูง กิจกรรมกองทุนสวัสดิการใกล้ชิดชุมชน (3) ยุทธศาสตร์ส่งเสริมการจัดสวัสดิการชุมชนท้องถิ่นมีการดำเนินการ 3 กิจกรรม คือ การสำรวจความต้องการในด้านการจัดสวัสดิการ การศึกษาดูงานนอกสถานที่ และการพัฒนากองทุนฌาปนกิจชุมชนโครงการธนาคารขยะ

คำสำคัญ: การพัฒนากองทุนสวัสดิการชุมชน กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลโคกสูง สวัสดิการ

Abstract

The objectives of this research were to study 1) the current condition of Khok-Salung Sub- district Community Welfare Fund 2) the guidelines for Khok- Salung Sub- district Community Welfare Fund, Phatthana Nikhom District, Lopburi Province. The sample consisted of 60 representatives who were the members of Community Welfare Fund in Khok-Salung subdistrict, 6 community leaders who were sub- district headmen and village headmen, and 5 involved people, selected by purposive sampling method. The research instruments were participant observation, in-depth interview, and focus group discussion. The data were analysed by content analysis.

The results revealed that 1) Khok-Salung Sub-district Community Welfare Fund was established to support the members of the fund by managing the welfare covered from birth to death, which all the members were asked to save up 1 Baht per day, comprising birth welfare, health welfare, death welfare, and medical welfare. 2) the sustainable Development plan of Khok- Salung Sub- district Community Welfare Fund included 3 strategies: (1) the strategy to management Community Welfare Fund with 2 ongoing activities emphasizing the potential development related to the management of the fund committee and the promotion of knowledge management and welfare innovation enhancement. (2) The strategy to support the strength of community welfare system which 2 ongoing activities. included public relations of Khok-Salung Community Welfare Fund and the social Intimacy activity of Community Welfare Fund. and (3) the strategy to support local community welfare development with 3 ongoing activities. comprising the survey of needs in welfare management, the study trips, and the development of Community of Community Funeral Fund as Recycle Waste Bank Project.

Keywords: Community Welfare Development, Khok-Salung Sub-district Community Welfare Fund, Welfare

บทนำ

แนวคิดการจัดสวัสดิการสังคมเป็นแนวคิดของการช่วยเหลือซึ่งกันและกันของคนในชุมชนที่ได้เกิดขึ้นมาเป็นเวลายาวนาน โดยมีรูปแบบการบริหารจัดการที่แตกต่างกันออกไปตามลักษณะของชุมชนและพื้นที่ และมีความหลากหลายของรูปแบบการบริหารจัดการ โดยแนวคิดของกองทุนสวัสดิการชุมชนนั้น ต้องเกิดมาจากคนในชุมชนบนหลักของการพึ่งพาและช่วยเหลือเกื้อกูลกัน (กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, 2548) รวมถึงการเห็นคุณค่าของกันและกันภายในชุมชนที่นำเอาภูมิปัญญาและวัฒนธรรมท้องถิ่นมาใช้ในการบริหารจัดการ เพื่อนำไปสู่การแก้ไขปัญหาาร่วมกันของชุมชนที่ยั่งยืน สอดคล้องกับหลักการมีส่วนร่วมของประชาชน ที่ถือเป็นหลักการสากลที่อารยประเทศให้ความสำคัญเป็นประเด็นหลักในการพัฒนาประเทศ ซึ่งในสังคมไทยก็ยึดถือเป็นประเด็นหลักในการบริหารจัดการและพัฒนาประเทศ โดยเฉพาะการพัฒนาการเมืองการปกครอง เศรษฐกิจ และการศึกษาให้เป็นสังคมที่เข้มแข็งและยั่งยืน ซึ่งการมีส่วนร่วมของประชาชนและผู้เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนในการรับรู้ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ และร่วมแก้ปัญหาใน

สังคมของต๋นย๋อมเป็นรื่องที่ประชาชนต้องเรียนรูั้ และได้ปฏิบัติอย่างต่อเนื่องในการดำเนินชีวิตซึ่งเป็นที่ยอมรับด้วยกันทุก ๆ ฝ่ายในสังคม โดยในปัจจุบันทุกระดับของสังคมไทยต่างตระหนักในการส่งเสริมการพัฒนาคน และพัฒนาสังคมให้อยู่ดี มีสุข มีชีวิตที่ดีและอยู่ในสังคมที่มีคุณภาพ เพื่อให้สอดคล้องกับการพัฒนาตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ จึงได้ให้ความสำคัญและมีความพยายามส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อการบริหารจัดการชุมชนท้องถิ่นมีความสมบูรณ์ แข็งแรงและยั่งยืน โดยประชาชนร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมปฏิบัติ และร่วมแก้ปัญหา (สมหมาย แจ่มกระจ่าง, ศรีวรรณ มีคุณ และพีระพงษ์ สุดประเสริฐ, 2551; พรณวิภา สุวรรณชุมภู, 2557)

การจัดสวัสดิการชุมชนในประเทศไทยยังขาดการพัฒนาที่ต่อเนื่อง เกิดจากขาดการมีส่วนร่วมของประชาชน รวมทั้งการพัฒนาสวัสดิการชุมชนในปัจจุบันมองเงินเป็นเป้าหมายมากกว่าที่จะเป็นเครื่องมือในการจัดสวัสดิการชุมชน แต่ยังขาดการเชื่อมโยงระบบสวัสดิการชุมชนต่าง ๆ ที่มีอยู่ในชุมชนให้เกิดบูรณาการ การสร้างความเข้มแข็งและการพัฒนาที่ยั่งยืนในอนาคต การบริหารจัดการกองทุนที่ดีของคณะกรรมการกองทุนมีความสัมพันธ์ที่เชื่อมโยงกับการพัฒนาของกองทุนสวัสดิการชุมชนอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ เพราะปัญหาของกองทุนสวัสดิการชุมชนที่ไม่มีทิศทางวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน การมีสมาชิกของกองทุนที่หลากหลาย มีความแตกต่างกันมากระหว่างฐานะและสภาพอื่น ๆ ของสมาชิกมีผลกระทบต่อ การดำเนินการสวัสดิการชุมชนยากที่จะพัฒนากิจกรรมให้ตอบสนองความต้องการของสมาชิกได้อย่างต่อเนื่องและตลอดจนไม่สามารถเกิดผลการดำเนินงานที่เป็นรูปธรรมอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืนได้ (สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน, 2550) ส่วนหนึ่งมาจากประชาชนในบางส่วยังขาดทักษะและความเข้าใจในเรื่องต่าง ๆ โดยเฉพาะทักษะในการคิด วิเคราะห์ และสร้างสรรค์ ขาดการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของท้องถิ่น การพัฒนากองทุนสวัสดิการชุมชนจึงต้องเริ่มจากการสร้างการมีส่วนร่วมผ่านกระบวนการเรียนรู้หลายรูปแบบ แล้วแต่ความเหมาะสมของแต่ละคนและแต่ละท้องถิ่น หากองค์กรต่าง ๆ ให้ความช่วยเหลือ ส่งเสริมให้ประชาชนเรียนรู้ และมีประสบการณ์จริงจากการดำเนินชีวิตและการอยู่ร่วมกันในสังคมภายใต้การบริหารจัดการกองทุนสวัสดิการชุมชนที่เข้มแข็ง อันจะเป็นสิ่งที่เหมาะสมและเป็นผลประโยชน์อันยิ่งใหญ่ของชุมชนโดยรวม (ทศพล ชูเลิศ, 2554)

ตำบลโคกสูง อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี เป็นชุมชนที่เก่าแก่ อยู่ห่างออกไปทางทิศตะวันออกเฉียงของจังหวัดลพบุรี ประมาณ 60 กิโลเมตร ผู้คนที่อาศัยอยู่ในบริเวณตำบลโคกสูง มีวิถีชีวิตวัฒนธรรมประเพณีตลอดจนการดำรงชีวิตที่มีลักษณะที่เรียกว่าเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ไทยเบิ้ง และมีกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลโคกสูง เป็นอีกหนึ่งตัวอย่างกองทุนสวัสดิการชุมชนที่มีแนวคิดและการดำเนินการพัฒนาการประกอบอาชีพ พัฒนาระบบเศรษฐกิจของครัวเรือนและชุมชนของประชาชนตำบลโคกสูงที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน จากข้อมูลดังกล่าวคณะผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการจัดกิจกรรมแผนการพัฒนาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้าง และพัฒนากองทุนสวัสดิการชุมชนในตำบลโคกสูง อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี ด้วยกระบวนการสร้างความสัมพันธ์เชื่อมโยงกระบวนการการเรียนรู้ร่วมกันในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ และกระบวนการพัฒนาร่วมกันในชุมชน เพื่อเป็นการพัฒนาขีดความสามารถของชุมชนในการจัดการกองทุนสวัสดิการชุมชน ซึ่งจะส่งผลทำให้เกิดความเข้มแข็งของชุมชน และการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันของกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลโคกสูง อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี
2. เพื่อศึกษาแนวทางพัฒนากองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลโคกสูง อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านประชากร กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษาได้แก่ 1) ตัวแทนประชาชนที่เป็นสมาชิกกองทุนสวัสดิการชุมชนในตำบลโคกสูง 2) ผู้นำชุมชน ได้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และ 3) ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลโคกสูง
2. ขอบเขตด้านพื้นที่ พื้นที่ในการดำเนินการคือ กองทุนสวัสดิการชุมชนในพื้นที่ตำบลโคกสูง อำเภอนันทนิคม จังหวัดลพบุรี
3. ขอบเขตด้านเนื้อหา มุ่งศึกษาเพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันของกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลโคกสูง แนวทางพัฒนากองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลโคกสูง โดยกระบวนการให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการรวบรวมและจัดเก็บข้อมูล
4. ขอบเขตด้านระยะเวลา ระยะเวลาในการศึกษารวบรวมและจัดเก็บข้อมูล วางแผน ส่งเสริมและพัฒนาสวัสดิการชุมชนตำบลโคกสูง ใช้ระยะเวลา 1 ปี ระหว่าง ตุลาคม 2560 – มิถุนายน 2561

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (2550) และมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (2559) อธิบายในทำนองเดียวกันว่า สวัสดิการชุมชน คือ การสร้างหลักประกันเพื่อความมั่นคงแก่คนในชุมชน ซึ่งหมายความรวมถึงทุกสิ่งทุกอย่างที่ทำให้คนในชุมชนดีขึ้น อาจอยู่ในรูปสิ่งของเงินทอง น้ำใจการช่วยเหลือเกื้อกูล เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตตั้งแต่เกิดจนตาย ผลของการจัดสวัสดิการชุมชนที่สำคัญคือก่อให้เกิดการเพิ่มรายได้ลดรายจ่าย เกิดความสัมพันธ์และมิตรไมตรีที่ดีของคนชุมชน รู้สึกมั่นคง ปลอดภัย อยู่อย่างมีศักดิ์ศรีและมีความสุข ซึ่งพระราชบัญญัติส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม พ.ศ. 2546 ปรับปรุงแก้ไขในปี พ.ศ.2550 ได้เสนอนิยาม สวัสดิการสังคมว่า (Social Welfare) เป็นระบบการจัดบริการสังคม ซึ่งเกี่ยวกับการป้องกันการแก้ไขปัญหา พัฒนาและการส่งเสริมความมั่นคงทางสังคมเพื่อตอบสนองความจำเป็นขั้นพื้นฐานของประชาชนให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีและพึ่งตนเองได้อย่างทั่วถึง เหมาะสม เป็นธรรม และเป็นไปตามมาตรฐานทั้งทางด้านการศึกษา สุขอนามัย ที่อยู่อาศัย การทำงานและการมีรายได้ และบริการทางสังคมทั่วไป โดยคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิที่ประชาชนจะต้องได้รับและมีส่วนร่วมในการจัดสวัสดิการสังคมทุกระดับ หลักการสำคัญในการจัดสวัสดิการสังคม คือ การช่วยเหลือผู้ที่ได้รับความเดือดร้อนหรือด้อยโอกาสให้สามารถมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดี การจัดสวัสดิการโดยชุมชนมีหลักสำคัญ (ระพีพรรณ คำหอม และคณะ, 2548 ; มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2559) ดังนี้

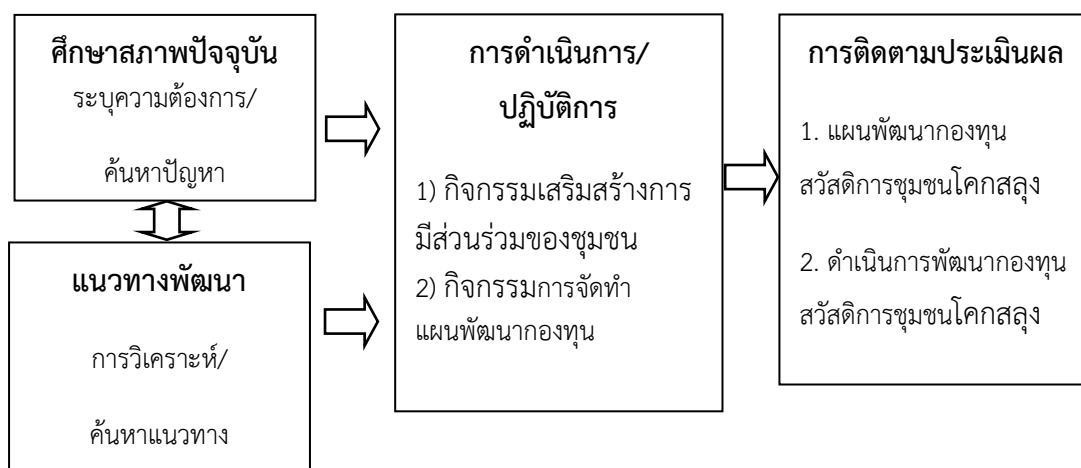
1. สวัสดิการชุมชนเป็นระบบการคุ้มครองทางสังคม ที่จะสามารถใช้เป็นหลักประกันความมั่นคงในการดำรงชีวิตบนพื้นฐานของการพึ่งตนเอง และการช่วยเหลือเกื้อกูลกันของคนในชุมชนตั้งแต่เกิดจนตาย
2. กระบวนการจัดสวัสดิการชุมชนเป็นการบริหารจัดการของชาวบ้าน โดยชาวบ้าน เพื่อชาวบ้าน มีลักษณะเป็นการให้อย่างมีคุณค่า การรับอย่างมีศักดิ์ศรี ส่งผลให้คนในชุมชนสามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุข สอดคล้องกับวัฒนธรรม ภูมิปัญญาและการมีส่วนร่วมของคนทุกคน ภายใต้ทรัพยากรธรรมชาติและทุนทางสังคมที่มีอยู่
3. การพัฒนาสวัสดิการชุมชนควรจะต้องเริ่มจากการพัฒนาเครือข่ายสวัสดิการชุมชนที่มีอยู่แล้วของชาวชุมชนให้เข้มแข็ง สามารถจัดการตนเองได้อย่างเป็นระบบ และขยายผลเชื่อมโยงไปสู่ระบบของการจัดสวัสดิการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและหน่วยงานพัฒนาต่าง ๆ
4. สวัสดิการชุมชนที่เหมาะสมควรจะต้องมีจุดมุ่งหมายหลักที่สำคัญ 3 ประการ คือ เป็นระบบสวัสดิการชุมชน บริหารจัดการโดยชุมชน เพื่อชุมชน ในลักษณะช่วยเหลือเกื้อกูลคนในชุมชนได้อย่างทั่วถึง

เป็นระบบสวัสดิการที่ครอบคลุมวิถีประชาตั้งแต่เกิดจนตาย และเป็นระบบที่นำไปสู่ฐานคิดสวัสดิการคือความมั่นคงในชีวิต

5. ระบบสวัสดิการชุมชนจะต้องประกอบด้วยการบูรณาการสวัสดิการอย่างหลากหลายเข้าด้วยกัน ทั้งเรื่องกองทุนสวัสดิการชุมชน ความสัมพันธ์ที่ดีของคนในชุมชนซึ่งเอื้ออาทรต่อกัน การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้มีคุณภาพที่คนจะอยู่ร่วมกับธรรมชาติอย่างพึ่งพากันได้ และนำภูมิปัญญามาลดสินค้าจากทรัพยากรธรรมชาติแทนการซื้อจากภายนอก

กรอบแนวคิดการวิจัย

กรอบแนวคิดในการพัฒนาสวัสดิการชุมชนท้องถิ่นอย่างยั่งยืนของกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลโคกสูง โดยประยุกต์ใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (ทิพย์สุดา พุฒจร และคณะ, 2556) เป็นกรอบในการวิจัยและพัฒนาแบบมีส่วนร่วม โดยมีขั้นตอน 4 ขั้นตอน คือ ศึกษาสภาพปัจจุบัน /ระบุความต้องการ /ค้นหาปัญหา การวิเคราะห์ /หาแนวทางพัฒนา การดำเนินการ/ปฏิบัติการ และการติดตามประเมินผล (ระพีพรรณ คำหอม, 2549 ; อรอนงค์ มหามิตร, 2554) ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. รูปแบบการวิจัย

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ใช้ การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research) โดยมีขั้นตอนการดำเนินงานดังต่อไปนี้

1) การเตรียมการก่อนปฏิบัติการวิจัยประกอบด้วย การเตรียมข้อมูล โดยศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องเพื่อนำไปสู่การออกแบบการวิจัย การเตรียมชุมชน ชี้แจงวัตถุประสงค์การทำการวิจัย กำหนดกลุ่มเป้าหมาย และการเตรียมคน รวมทั้งทำความเข้าใจกระบวนการวิจัยกับผู้ร่วมวิจัยในตำบลโคกสูง

2) การปฏิบัติการวิจัย โดยการสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้อง ผู้นำชุมชน และสมาชิกกองทุนสวัสดิการชุมชน เพื่อรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับชุมชนและกองทุนสวัสดิการชุมชน คัดเลือกและฝึกอบรมนักวิจัยในชุมชน จัดสนทนากลุ่ม การจัดทำโครงการปฏิบัติการทำแผนพัฒนา และกิจกรรมที่เป็นกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนเพื่อสร้างความเข้มแข็งของชุมชนได้อย่างยั่งยืน

3) การสรุปผลการวิจัย คณะผู้วิจัยนำผลการวิจัยมาเรียบเรียง วิเคราะห์ข้อมูล และประมวลผลอย่างเป็นระบบ ยึดหลักการเขียนสรุปรายงานบนพื้นฐานข้อมูลที่เป็นจริง ตรวจสอบความถูกต้องโดยประชาชนที่เป็นสมาชิกกองทุนสวัสดิการชุมชน ผู้นำชุมชน และผู้ทรงคุณวุฒิ

2. กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมาย ประกอบด้วย คณะผู้วิจัยและผู้วิจัยในชุมชน ได้แก่ ผู้นำชุมชน และคณะกรรมการกองทุนสวัสดิการชุมชน ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) ได้แก่ 1) ตัวแทนประชาชนที่เป็นสมาชิกกองทุนสวัสดิการชุมชนในตำบลโคกสูง จำนวน 60 คน 2) ผู้นำชุมชน ได้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน จำนวน 6 คน 3) ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ได้แก่ ประธานกองทุนฯ กรรมการกองทุน ตัวแทนภาครัฐ ตัวแทนองค์การบริหารส่วนตำบลโคกสูง ตัวแทนภาคเอกชน จำนวน 5 คน ใช้วิธีการกำหนดกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling)

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1) การสังเกตอย่างมีส่วนร่วม (Participant Observation) โดยผู้ศึกษาจะทำการสังเกตมุ่งเน้นการสำรวจข้อมูล เพื่อศึกษาสำรวจชุมชนเกี่ยวกับบริบทสภาพแวดล้อม และสภาพทั่วไปของประชาชนในของตำบลโคกสูง โดยใช้แนวทางศึกษาแบบองค์ภาพรวม สังเกตทุกแง่มุมที่มีความสัมพันธ์ภายในชุมชน ภูมิปัญญา และความเชื่อ ศึกษาในกิจกรรมทุกด้านของของประชาชนในของตำบลโคกสูง

2) การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) แบบสัมภาษณ์ที่มีโครงสร้างคำถามในการนำถาม ผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์เชิงลึกกับสมาชิกกองทุนสวัสดิการชุมชน ผู้นำชุมชน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในตำบลโคกสูง โดยการสร้างความเป็นกันเองกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญซึ่งได้ชี้แจงวัตถุประสงค์ในการสัมภาษณ์ และขออนุญาตบันทึกเสียงการสัมภาษณ์เพื่อรักษาเวลาในการบันทึกข้อมูล หากผู้วิจัยต้องการข้อมูลเพิ่มเติมก็สามารถสัมภาษณ์ในประเด็นต่าง ๆ ที่ต้องการได้ เพื่อเป็นการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการของชุมชนในการดำเนินงาน รวมถึงแนวทางในการขับเคลื่อนการจัดสวัสดิการของกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลโคกสูง

3) การสนทนากลุ่ม (Focus group discussion) นำผลที่ได้จากการศึกษาสภาพปัจจุบันของการจัดสวัสดิการ ปัญหาและความต้องการในการดำเนินงานของกองทุนฯ รวมถึงแนวทางในการขับเคลื่อนการจัดสวัสดิการของกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลโคกสูงมาทำการสังเคราะห์ เพื่อนำเสนอและประกอบการพิจารณาในประเด็นที่เกี่ยวกับแนวทางในการขับเคลื่อนการจัดสวัสดิการของกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลโคกสูง ซึ่งกลุ่มเป้าหมายประกอบด้วยผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่ม จำนวน 3 กลุ่ม คือ ตัวแทนสมาชิกกองทุน คณะกรรมการกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลโคกสูง และผู้นำชุมชน

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

1) การสืบค้นข้อมูลจากเอกสารต่าง ๆ ตำรา ผลการวิจัย และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ จากนั้นนำข้อมูลมาประชุมทำความเข้าใจในเรื่องกระบวนการ และวิธีการศึกษาวิจัยร่วมกับคณะผู้วิจัย

2) คณะผู้วิจัยลงพื้นที่ชุมชนตำบลโคกสูง เพื่อแนะนำทีมวิจัยและโครงการวิจัย รวมทั้งแสวงหานักวิจัยในชุมชน จากนั้นประชุมทำความเข้าใจกับนักวิจัยในชุมชนเกี่ยวกับประเด็นวิจัย วัตถุประสงค์ และบทบาทในการศึกษาวิจัย ใช้การสังเกตแบบมีส่วนร่วมและแบบไม่มีส่วนร่วม โดยคณะผู้วิจัยเป็นผู้กระทำด้วยตนเองอย่างใกล้ชิดในกิจกรรมจนกระทั่งเข้าใจและสามารถอธิบายสรุปได้

3) สร้างเครื่องมือที่ใช้รวบรวมข้อมูลกองทุนสวัสดิการชุมชน โดยระบุว่ามียกย่องรูปแบบอย่างไร จำนวนสมาชิกเท่าไร สิทธิประโยชน์ที่เกิดขึ้นแก่สมาชิกและประชาชนในกองทุนมีอะไรบ้าง มีปัญหาหรืออุปสรรคข้อคิดเห็น และแนวทางในการพัฒนากองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลโคกสูงอย่างไรบ้าง

3.1) การสัมภาษณ์เชิงลึก ประกอบด้วยการซักถาม พูดคุยถึงข้อมูล ทั้งด้านบริบทชุมชน และเรื่องราวที่จำเป็นเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องและจำเป็น ซึ่งต้องใช้เทคนิคการสัมภาษณ์พูดคุยด้วยความ รมีตระวัง และเป็นกันเอง

3.2) การจดบันทึกภาคสนาม คณะผู้วิจัย จดรวบรวมข้อมูล และบันทึกเทปถอดเทป จากการสังเกต การสัมภาษณ์ เพื่อมิให้ลืมข้อมูล และทำการสรุปข้อมูลที่ได้ทุกวันที่ได้สังเกตและสัมภาษณ์ ภาคสนาม และเพื่อได้บทวนให้ทราบได้ว่าได้ข้อมูลเพียงพอ

4) ใช้กระบวนการศึกษาวิจัยเชิงปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วม (Participatory Action Research) เพื่อการพัฒนาของกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลโคกสูง บนฐานการมีส่วนร่วมของชุมชน (สถาบันพัฒนาองค์กร ชุมชน, 2550) โดยจัดประชุมระดมความคิดเห็นแบบมีส่วนร่วม และเชิญผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกภาคส่วนเข้า ประชุมเพื่อร่วมกันสร้างแนวทางการพัฒนาการจัดสวัสดิการของกองทุนสวัสดิการชุมชน ประกอบด้วย ตัวแทนฝ่ายสวัสดิการชุมชนภาคกลาง คณะกรรมการและตัวแทนสมาชิกกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบล โคกสูง และผู้นำชุมชน มีขั้นตอนดังนี้

4.1) นำเสนอข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสาร การสัมภาษณ์ และเสนอประเด็นการ สนทนากลุ่ม

4.2) เปิดเวทีระดมความคิดเห็นเพื่อร่วมกันวิเคราะห์ถึงแผนพัฒนาการจัดสวัสดิการของ กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลโคกสูง เพื่อให้เป็นระบบการจัดสวัสดิการที่สามารถเข้าถึงและเป็นประโยชน์ สูงสุดกับคนในชุมชนได้อย่างครอบคลุมและยั่งยืน

4.3) จัดประชุมผู้เกี่ยวข้องเพื่อจัดทำกระบวนการและขั้นตอนในการนำแผนพัฒนาการจัด สวัสดิการชุมชนตำบลโคกสูงเข้าสู่การปฏิบัติ ประกอบด้วย การกำหนดโครงการพัฒนา วิธีการดำเนินงาน ของแต่ละกิจกรรมการพัฒนา พร้อมทั้งกำหนดขอบเขตและระยะเวลาในการพัฒนา

5) นำแผนพัฒนาสวัสดิการชุมชนตำบลโคกสูงสู่การปฏิบัติ ประเมินและแก้ไขปรับปรุง เพื่อสรุปให้เป็นกลไกในการขับเคลื่อนการจัดสวัสดิการชุมชนตำบลโคกสูง ดำเนินการเชื่อมโยงกิจกรรมการ ดูแลสวัสดิการอันจะนำไปสู่การพึ่งตนเอง ทั้งในมิติของการขยายพื้นที่ การขยายบริการ หรือขยายกลุ่ม สมาชิก

6) สังเคราะห์ และสรุปบทเรียนให้เกิดเป็นองค์ความรู้เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาของ กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลโคกสูง โดยอาศัยเครือข่ายกองทุนสวัสดิการชุมชนที่เชื่อมโยงกันอย่างต่อเนื่อง และพัฒนาเป็นรูปแบบที่สามารถขยายผลได้

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

คณะผู้วิจัยนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมมาตรวจสอบความถูกต้องโดยใช้วิธีการตรวจสอบแบบ สามเส้าเชิงคุณภาพ (Triangulation) โดยใช้การตรวจสอบสามเส้าด้านข้อมูล (data triangulation) จาก ข้อมูลที่ได้รับมาจาก 3 แหล่ง คือ แหล่งเวลา แหล่งสถานที่ และแหล่งบุคคล เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สอดคล้องกัน และการตรวจสอบสามเส้าด้านวิธีรวบรวมข้อมูล (Methodological triangulation) พร้อมกันนั้นก็ได้อาศัย ข้อมูลจากแหล่งเอกสารประกอบด้วย จากนั้นนำข้อมูลมาวิเคราะห์แบบอุปนัย (Analytical induction) การ ตีความสร้างข้อสรุปข้อมูลจากสิ่งที่เป็นรูปธรรม ปรากฏการณ์ และใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) เป็นการวิเคราะห์เนื้อหาเชิงบรรยายโดยการประมวลข้อสรุปตามประเด็น

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันในการดำเนินงานของกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลโคกสูง อำเภอ พัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี

จากการศึกษาพบว่า กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลโคกสูงเป็นการใช้จ่ายเงินในการพัฒนาคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนในชุมชน ให้สามารถพึ่งตนเองได้ ช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการบรรเทาความเดือดร้อน เหตุฉุกเฉิน และความจำเป็น ทั้งนี้กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลโคกสูงเป็นกองทุนที่ดำเนินการในระดับตำบล ก่อตั้งเมื่อวันที่ 5 ธันวาคม 2550 มีสมาชิกครั้งแรกก่อตั้ง 9 คน ด้วยเงินกองทุนเริ่มแรกจัดตั้ง 3,285 บาท ซึ่งที่มาของเงินกองทุนมาจากการออมวันละ 1 บาทของสมาชิก และเงินสมทบกองทุนจากหน่วยงานภาครัฐ ปัจจุบันมี น.ท.จิตติ อนันต์สูง เป็นประธานกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลโคกสูง มีสมาชิกจำนวน 906 คน มีจำนวนเงินกองทุนรวม 3,090,226.08 บาท และมีการจัดสวัสดิการให้แก่สมาชิกตั้งแต่เกิดจนตาย คือ สวัสดิการคลอดบุตร สวัสดิการเจ็บป่วย สวัสดิการกรณีเสียชีวิต และสวัสดิการเจ็บป่วยเข้าโรงพยาบาล ส่วนสภาพการจัดสวัสดิการชุมชนในรอบ 1 ปีที่ผ่านมาว่า ปัจจุบันสมาชิกเสียชีวิตแล้ว 88 คน เหลือสมาชิก จำนวน 818 คน จ่ายสวัสดิการให้สมาชิกไปแล้ว 1,014,250 บาท คงเหลือเงินกองทุน 2,075,976.26 บาท (ข้อมูล ณ 5 พฤษภาคม 2561) เพื่อเป็นเงินทุนให้สมาชิกได้ช่วยเหลือกันในหมู่บ้านมีความรักสามัคคี มีน้ำใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ซึ่งกันและกัน ให้มีส่วนช่วยเหลือในเรื่องของการเกิด แก่ เจ็บ ตาย ของคนในชุมชน ตลอดจนการสร้างกิจกรรมเครือข่ายเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากและการสร้างความเข้มแข็งในหมู่บ้าน ซึ่งทำให้สามารถเชื่อมโยงถึงความสัมพันธ์ขององค์กรกับชุมชนเป็นข้อมูลพื้นฐานนำไปสู่การแสวงหาแนวทางในการพัฒนาโครงการขับเคลื่อนการจัดสวัสดิการชุมชนให้มีความยั่งยืน และเกิดประโยชน์สูงสุดต่อประชาชนในเขตพื้นที่ตำบลโคกสูง

ในด้านการศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการของสมาชิก ที่มีต่อการจัดสวัสดิการของกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลโคกสูง เพื่อใช้เป็นข้อมูลสำหรับกำหนดแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานสวัสดิการชุมชนให้ประสบผลสำเร็จ โดยใช้แบบสัมภาษณ์กับสมาชิกกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลโคกสูง จำนวน 100 คน และใช้การสัมภาษณ์แบบเจาะลึกกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการขับเคลื่อนกองทุนฯ พบว่า ปัญหาในการจัดสวัสดิการของกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลโคกสูงส่วนใหญ่ คือ การขาดการประชาสัมพันธ์ที่ดี ส่วนการศึกษาความต้องการในระบบการจัดสวัสดิการของสมาชิกกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลโคกสูง พบว่า ความต้องการของสมาชิกในการจัดสวัสดิการของกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลโคกสูงส่วนใหญ่ คือ การขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

2. แนวทางการพัฒนากองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลโคกสูง อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี

2.1 วิเคราะห์ศักยภาพชุมชนตำบลโคกสูงและหาแนวทางการพัฒนาการจัดสวัสดิการชุมชนของกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลโคกสูง

ภาพที่ 2 กิจกรรมการจัดทำแผนพัฒนากองทุนสวัสดิการชุมชน
ที่มา: สุริยะ หาญพิชัย และคณะ, 2561

จากกิจกรรมการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนากองทุนสวัสดิการชุมชน ที่ร่วมกันทำกิจกรรมเสริมสร้างความเข้มแข็งและการเรียนรู้ของชุมชน เพื่อวิเคราะห์ศักยภาพชุมชนตำบลโคกสูง ที่เกี่ยวข้องกับการจัดสวัสดิการชุมชน โดยการสนทนากลุ่มเพื่อวิเคราะห์ศักยภาพชุมชนทำให้ได้ข้อสรุป ดังนี้

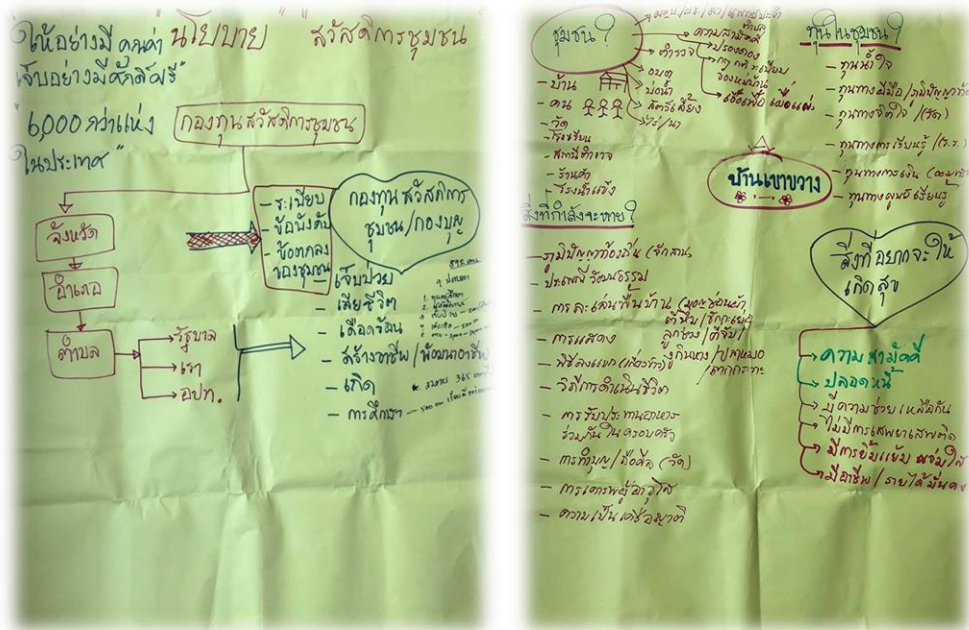
1. จุดแข็ง (Strength) ประกอบด้วย 1) มีขนบธรรมเนียมและวัฒนธรรมประเพณีที่เข้มแข็งเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว 2) มีศูนย์วัฒนธรรมไทยเบ็ญโคกสูง และการรักษาขนบธรรมเนียมภาษาไทยเบ็ญรำไท่น ที่เป็นเอกลักษณ์ประจำตำบล 3) ทางรถไฟ ยกระดับผ่านริมเขื่อนป่าสักชลสิทธิ์ สายโคกสูง – เขื่อนป่าสักชลสิทธิ์ 4) มีโบราณสถาน และโบราณวัตถุ ณ วัดโคกสำราญ 5) มีเงินกองทุนหมู่บ้านทุกหมู่บ้าน 6) มีกลุ่มอาชีพและองค์กรที่หลากหลาย 7) มีสถาบันการศึกษาครอบคลุมพื้นที่ทั้งในและนอกระบบ

2. จุดอ่อน (Weakness) ประกอบด้วย 1) ขาดแหล่งน้ำเพื่อการเกษตรที่เพียงพอในฤดูแล้ง 2) กลุ่มอาชีพและองค์กรกลุ่มอาชีพไม่มีความเข้มแข็ง 3) ขาดความรู้ทางวิชาการด้านการเกษตรและการแปรรูปผลผลิต 4) การประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารยังไม่ครอบคลุม 5) ไฟฟ้าทางสาธารณะและการขยายเขตไฟฟ้าให้แก่ประชาชนยังไม่ครอบคลุมทั่วถึง 6) ขาดการพัฒนาตำบลให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และเชิงวัฒนธรรม 7) ระบบประปาหมู่บ้านเพื่อการบริโภคยังไม่ทั่วถึง ทุกครัวเรือน

3. โอกาส (Opportunity) ประกอบด้วย 1) การพัฒนาแหล่งน้ำจากเขื่อนป่าสักชลสิทธิ์ มาใช้ในการอุปโภคและการเกษตร 2) นโยบายของรัฐส่งเสริมพัฒนาการสืบสานประเพณี วัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น 3) นโยบายส่งเสริมการประกอบอาชีพและแหล่งเงินทุน และส่งเสริมให้ผู้ด้อยโอกาสได้รับสวัสดิการสังคม 4) รัฐมีนโยบายส่งเสริมการจัดสวัสดิการชุมชนท้องถิ่น

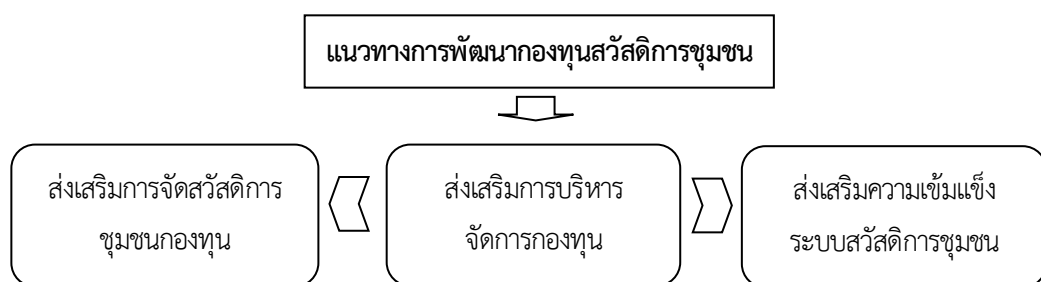
4. อุปสรรคและข้อจำกัด (Threat) ประกอบด้วย 1) เกิดปัญหาจากภัยธรรมชาติ ภัยแล้ง พายุ น้ำท่วม ฯลฯ ซึ่งไม่สามารถป้องกันได้ 2) ขาดการประสานงาน การบูรณาการของหน่วยงานราชการ 3) ราคาผลผลิตทางการเกษตรตกต่ำ 4) เกษตรกรขาดเงินทุนหมุนเวียน มีหนี้สิน 5) ระเบียบกฎหมายบางมาตราของพระราชบัญญัติกระจายอำนาจให้ท้องถิ่น 6) ตำบลไม่ติดถนนสายหลัก การเดินทางโดยรถประจำทางจึงไม่สะดวก 7) ระบบสื่อสารโทรคมนาคมและระบบอินเทอร์เน็ตยังไม่ทั่วถึง

2.2 การส่งเสริมแผนพัฒนากองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลโคกสูง อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรีอย่างยั่งยืน

ภาพที่ 3 สรุปแผนพัฒนากองทุนสวัสดิการชุมชน
ที่มา: สุริยะ หาญพิชัย และคณะ, 2561

จากการสนทนากลุ่มเพื่อระดมความคิดเห็น ซึ่งเป็นการนำเสนอข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสาร การสัมภาษณ์เจาะลึก และการสนทนากลุ่ม เพื่อร่วมกันวิเคราะห์ถึงแนวทางการพัฒนาศักยภาพการ ดำเนินงานของกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลโคกสูง ทำให้สามารถกำหนดแผนยุทธศาสตร์และมาตรการที่ จะใช้พัฒนาการจัดสวัสดิการชุมชนตำบลโคกสูงในด้านต่าง ๆ ได้ดังนี้

ภาพที่ 4 แนวทางการพัฒนากองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลโคกสูงอย่างยั่งยืน
ที่มา: สุริยะ หาญพิชัย และคณะ, 2561

ยุทธศาสตร์ 1 ส่งเสริมการบริหารจัดการกองทุนสวัสดิการชุมชน มีวัตถุประสงค์เพื่อการจัดการด้านนโยบาย การวางแผนเกี่ยวกับงบประมาณสิ่งอำนวยความสะดวก รวมถึงการควบคุมการดำเนินงานในด้านต่าง ๆ ให้สามารถดำเนินการพัฒนากองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลโคกสูงไปสู่ความยั่งยืน มีการดำเนินการ 2 กิจกรรม ดังนี้

1.1 การพัฒนาศักยภาพในการบริหารจัดการให้กับคณะกรรมการกองทุนฯ โดยการเพิ่มทักษะและความรู้ให้กับคณะกรรมการกองทุนฯ ซึ่งเป็นการจัดอบรมคณะกรรมการกองทุนฯ และสมาชิกผู้สนใจทั่วไป การอบรมจัดขึ้นในวันที่ 19 มีนาคม 2561 ณ โรงเรียนบ้านเขาขวาง ตำบลโคกสูง เป็นการบรรยายตามหัวข้อของการอบรมสลับกับการตอบข้อซักถามของผู้เข้ารับการอบรมแบบเป็นกันเอง ทั้งนี้ เพื่อเป็นการให้ความรู้เกี่ยวกับที่มาและความสำคัญของกองทุนสวัสดิการชุมชน ระเบียบในการขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากภาครัฐ และการบริหารจัดการกองทุนสวัสดิการ

1.2 ส่งเสริมการจัดการความรู้และพัฒนานวัตกรรมสวัสดิการชุมชนโดยปรับปรุงด้านการจัดสวัสดิการให้ตรงตามความต้องการและเป็นปัจจุบัน โดยการจัดสวัสดิการของกองทุนฯ ที่ได้จากการลงพื้นที่เก็บข้อมูลโดยตรงกับประชาชนในเวทีการเข้าร่วมประชุมประจำเดือน ซึ่งเป็นความต้องการด้านการจัดสวัสดิการจากประชาชนอย่างแท้จริงนั้น ก่อนที่จะนำไปบัญญัติไว้ในระเบียบข้อบังคับของกองทุนฯ จะต้องมีการกลั่นกรองความถูกต้องและความเหมาะสมอีกครั้ง ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อสมาชิกกองทุนสวัสดิการชุมชน ซึ่งในการประชุมเพื่อทบทวนและปรับปรุงการจัดสวัสดิการให้เป็นปัจจุบันและตรงตามความต้องการของคนในชุมชนนั้น พิจารณาจากข้อมูลความต้องการที่ได้จากการลงพื้นที่ และสวัสดิการที่กำหนดในร่างระเบียบข้อบังคับ รวมถึงเหตุผลและความจำเป็นของการจัดสวัสดิการ จำนวนเงินกองทุนที่มีอยู่ และ เหตุผลที่ทำให้เกิดความยั่งยืนต่อการบริหารจัดการกองทุนฯ

ยุทธศาสตร์ 2 ส่งเสริมความเข้มแข็งระบบสวัสดิการชุมชนมีวัตถุประสงค์เพื่อให้การจัดกิจกรรมรณรงค์ประชาสัมพันธ์ให้สมาชิกและประชาชนในพื้นที่ตำบลโคกสูง ได้รับรู้ถึงความสำคัญของกองทุนสวัสดิการชุมชน รวมถึงเป็นการพัฒนาศักยภาพของคณะกรรมการบริหารกองทุนสวัสดิการชุมชนมีการดำเนินการ 2 กิจกรรม ดังนี้

2.1 การประชาสัมพันธ์ข่าวสารของกองทุนสวัสดิการชุมชนโคกสูง เพื่อการประชาสัมพันธ์ข่าวสารความเคลื่อนไหวของกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลโคกสูง โดยจัดทำเอกสารแจกจ่ายประชาสัมพันธ์กองทุนฯ และจัดทำบอร์ดประชาสัมพันธ์กองทุนฯ พร้อมทั้งให้ทำการประชาสัมพันธ์ผ่านเสียงตามสายของแต่ละหมู่บ้าน เพื่อเปิดรับสมาชิกในตำบลโคกสูง และเป็นการขยายฐานสมาชิกให้ครอบคลุมคนส่วนใหญ่ในพื้นที่

2.2 กิจกรรมกองทุนสวัสดิการใกล้ชิดชุมชน โดยเป็นการรณรงค์และประชาสัมพันธ์กองทุนฯ ซึ่งกิจกรรมดังกล่าวนี้จัดขึ้นเพื่อเป็นการรณรงค์ประชาสัมพันธ์ให้สมาชิกและประชาชนทั่วไปในตำบลโคกสูง ได้ให้ความสำคัญต่อระบบสวัสดิการ โดยลักษณะของกิจกรรม คือ การที่ผู้นำกองทุนฯ และคณะกรรมการกองทุนฯ เข้าไปมีส่วนร่วมกับกลุ่มองค์กรต่าง ๆ ที่มีในชุมชน ประกอบด้วย ชมรมไทเบ็งโคกสูง เพื่อร่วมทำกิจกรรมสาธารณประโยชน์ การรับสมัครสมาชิก และการช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาสในชุมชนโดย เพื่อสร้างความเข้มแข็งสวัสดิการชุมชนโดยบูรณาการสู่การพึ่งตนเอง

ยุทธศาสตร์ 3 ส่งเสริมการจัดสวัสดิการชุมชนท้องถิ่นมีวัตถุประสงค์เพื่อให้รูปแบบของการจัดสวัสดิการของกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลโคกสูง สอดคล้องต่อความต้องการของสมาชิกและชุมชนได้อย่างแท้จริงมี 3 กิจกรรม ดังนี้

3.1 การสำรวจความต้องการในด้านการจัดสวัสดิการ โดยกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลโคกสูง จึงได้ใช้เวทีของการประชุมประจำเดือนที่ถือปฏิบัติอยู่เป็นประจำ ขอความเห็นชอบในรูปแบบของ

การจัดสวัสดิการ ซึ่งจะนำข้อมูลความต้องการในด้านการจัดสวัสดิการที่ได้จากการประชุมไปพัฒนา ให้เป็นระเบียบข้อบังคับของกองทุนที่ตรงตามความต้องการของคนในชุมชนอย่างแท้จริง พบว่า ส่วนใหญ่ต้องการให้มีการปรับปรุงสวัสดิการกรณีเสียชีวิต ปรับปรุงสวัสดิการค่าเยี่ยมไข้กรณีเจ็บป่วย ปรับปรุงสวัสดิการเงินบำนาญรายเดือนของผู้สูงอายุ และต้องการให้เพิ่มสวัสดิการในด้านส่งเสริมหรือสนับสนุนทางด้านการศึกษา ทั้งนี้การลงพื้นที่เพื่อเข้าร่วมประชุมประจำเดือนกับชุมชน จะเป็นการประชาสัมพันธ์ให้ชุมชนได้รู้จักและเห็นสำคัญของกองทุนฯ ให้มีความสนใจที่จะได้สมัครเข้ามาเป็นสมาชิกและมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนให้กองทุนประสบผลสำเร็จต่อไปได้

3.2 การศึกษาดูงานนอกสถานที่ โดยจัดให้คณะกรรมการกองทุนฯ ได้เดินทางไปศึกษาดูงานจากกองทุนที่ประสบผลสำเร็จ เพื่อเป็นการถอดบทเรียนซึ่งจะได้นำความรู้และประสบการณ์กลับมาพัฒนาและร่วมขับเคลื่อนกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลโคกสูง ซึ่งการศึกษาดูงานในครั้งนี้นอกจากจะได้เรียนรู้หลักการและแนวทางในการบริหารจัดการกองทุนให้ประสบผลสำเร็จแล้ว คณะกรรมการกองทุนฯ และ ผู้ร่วมศึกษาดูงาน ยังได้เรียนรู้ถึงการต่อยอดด้านการจัดสวัสดิการ ประกอบด้วย การก่อตั้งสถาบันการเงินชุมชน และธนาคารขยะ ทั้งนี้ เพื่อเป็นการเปิดวิสัยทัศน์ให้เกิดแนวคิดที่จะนำกลับมาพัฒนาระบบการจัดสวัสดิการให้เกิดประโยชน์สูงสุดในชุมชนต่อไป

3.3 การพัฒนากองทุนฌาปนกิจชุมชน (ธนาคารขยะ) การประชุมประชาชนในตำบลโคกสูง ณ โรงเรียนบ้านเขาวาง เพื่อส่งเสริมการคัดแยกขยะเพื่อนำมาขายให้กับธนาคารขยะชุมชน เมื่อได้เงินก็สามารถนำไปสะสมในกองทุนสวัสดิการชุมชนโคกสูง เพื่อสวัสดิการกรณีเสียชีวิต ปรับปรุงสวัสดิการค่าเยี่ยมไข้กรณีเจ็บป่วย เป็นต้น เพื่อเป็นการบูรณาการปัญหาชุมชนนำมาพัฒนาสวัสดิการชุมชนในท้องถิ่นให้ยั่งยืน

การติดตามประเมินผลจากการนำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนากองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลโคกสูงไปสู่การปฏิบัติและประเมินผลในพื้นที่จริง ตั้งแต่วันที่ 1 ธันวาคม 2560 ถึงวันที่ 30 พฤษภาคม 2561 ผลลัพธ์ที่ได้ พบว่า สมาชิกกองทุนมีความพึงพอใจกับการพัฒนาการจัดสวัสดิการชุมชนที่เป็นกิจกรรมการส่งเสริมและรณรงค์ประชาสัมพันธ์ รวมถึงการพัฒนาศักยภาพโดยการศึกษาดูงาน โดยเห็นว่ากิจกรรมต่าง ๆ เป็นประโยชน์และมีความสำคัญเป็นอย่างมากต่อการพัฒนาสวัสดิการชุมชน เนื่องด้วยที่ผ่านมาประชาชนยังขาดความรู้และไม่ให้ความสำคัญกับระบบสวัสดิการชุมชน ดังนั้น การที่ได้มีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดขึ้นในชุมชน จึงเป็นการส่งเสริมให้เกิดกระบวนการมีส่วนร่วม และทำให้ประชาชนได้มีความรู้เกี่ยวกับกองทุนสวัสดิการชุมชน และสนใจที่จะเข้ามาเป็นสมาชิก การประชาสัมพันธ์ช่วยให้ประชาชนทั่วไปได้รับทราบข้อมูลข่าวสารของกองทุน ทำให้เห็นประโยชน์ในการเป็นสมาชิกของกองทุน จึงทำให้ประชาชนสมัครเป็นสมาชิกกองทุนเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง การเปิดโอกาสให้สมาชิกกองทุนสะท้อนความต้องการในด้านการจัดสวัสดิการในชุมชนทำให้กองทุนมีข้อมูลนำไปใช้ทบทวน และปรับปรุงการจัดสวัสดิการให้ตรงตามความต้องการอย่างแท้จริง จึงเป็นอีกเหตุผลสำคัญที่สร้างความเข้มแข็งของกองทุนสวัสดิการชุมชน นำไปสู่การปรับปรุงและพัฒนากองทุนสวัสดิการชุมชนโคกสูงต่อไป

อภิปรายผล

1. กองทุนสวัสดิการชุมชนโคกสูงได้จัดตั้งขึ้นมาเพื่อช่วยเหลือสมาชิกกองทุนฯ โดยการจัดสวัสดิการให้ครอบคลุมตั้งแต่เกิดจนตาย ซึ่งสมาชิกต้องสะสมวันละ 1 บาท มีการจัดสวัสดิการให้แก่สมาชิกตั้งแต่เกิดจนตาย คือ สวัสดิการคลอดบุตร สวัสดิการเจ็บป่วย สวัสดิการกรณีเสียชีวิต และสวัสดิการเจ็บป่วยเข้าโรงพยาบาล เนื่องจากความสำเร็จของกองทุนสวัสดิการชุมชนคือ ความสามารถในการช่วยเหลือสมาชิกได้อย่างกว้างขวาง ต่อเนื่อง ครบถ้วน สมาชิกมีส่วนร่วมในการดำเนินการและสามารถดำเนินการได้อย่างยั่งยืน

ความโปร่งใสในการบริหารงานกองทุน รวมถึงความมั่นคงทางการเงินของกองทุน เป็นเครื่องมือสร้างหลักประกันทางสังคมที่สำคัญของชุมชน สอดคล้องกับ ระพีพรณ คำหอม และคณะ (2548) และมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (2559) ที่อธิบายไว้ตรงกันว่า สวัสดิการชุมชนคือ การสร้างหลักประกันเพื่อความมั่นคงของคนในชุมชน ซึ่งหมายรวมถึงทุกอย่างที่จะทำให้คนในชุมชนมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ทั้งในรูปของสิ่งของ เงินทุน น้ำใจไมตรี การช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน เป็นเรื่องเกี่ยวกับวิถีชีวิตตั้งแต่เกิด แก่ เจ็บ ตาย เป็นระบบการช่วยเหลือเกื้อกูลของคนในท้องถิ่นที่มีรูปแบบ และวิธีการที่หลากหลายเกี่ยวข้องตั้งแต่เกิดจนกระทั่งตาย หลักสำคัญในการจัดสวัสดิการสังคม คือ การช่วยเหลือผู้ที่ได้รับความเดือดร้อนผู้ด้อยโอกาสให้สามารถมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นได้ให้ความสำคัญในการจัดสวัสดิการสังคม สอดคล้องกับ นริศรินทร์ พันธเพชร (2554) ที่ได้อธิบายว่า สวัสดิการชุมชน หมายถึง การทำให้คนในชุมชนมีคุณภาพชีวิต มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น มีความสุขกาย สุขใจ โดยคนในชุมชนร่วมกันจัดให้มีระบบการดูแลช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน ซึ่งครอบคลุมถึงผู้ทุพพลภาพ และผู้ด้อยโอกาสในชุมชน ทั้งในรูปของสิ่งของ เงินทุน น้ำใจ และการช่วยเหลือเกื้อกูลตั้งแต่เกิดจนตาย รวมถึงการสร้างหลักประกันและความมั่นคงในชีวิตร่วมกันของคนในชุมชน

2. แนวทางการพัฒนากองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลโคกสูงอย่างยั่งยืน ประกอบด้วย

3 ยุทธศาสตร์ ดังนี้

ยุทธศาสตร์ 1 ส่งเสริมการบริหารจัดการกองทุนสวัสดิการชุมชนเพื่อการจัดการด้านนโยบาย การวางแผนเกี่ยวกับงบประมาณสิ่งอำนวยความสะดวก รวมถึงการควบคุมการดำเนินงานในด้านต่าง ๆ ให้สามารถดำเนินการพัฒนากองทุนสวัสดิการชุมชนไปสู่ความยั่งยืนมีการดำเนินการ 2 กิจกรรม คือ 1.1) การพัฒนาศักยภาพในการบริหารจัดการให้กับคณะกรรมการกองทุนฯ โดยการเพิ่มทักษะและความรู้ให้กับคณะกรรมการ ซึ่งเป็นการจัดอบรมคณะกรรมการ และสมาชิกผู้สนใจทั่วไป และ 1.2) ส่งเสริมการจัดการความรู้และพัฒนานวัตกรรมสวัสดิการชุมชนโดยปรับปรุงด้านการจัดสวัสดิการให้ตรงตามความต้องการและเป็นปัจจุบัน เนื่องจากการพัฒนากองทุนสวัสดิการชุมชนจะเข้มแข็งได้นั้นขึ้นอยู่กับความมีประสิทธิภาพของการบริหารจัดการภายในของกองทุนฯ การบริหารจัดการและภาวะผู้นำของคณะกรรมการกองทุนมีความสำคัญต่อการพัฒนากองทุนสวัสดิการชุมชน การจัดให้มีการอบรมให้ความรู้เพื่อสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารจัดการกองทุนสวัสดิการชุมชน หรือการจัดสัมมนาศึกษาดูงานการดำเนินงานกองทุนสวัสดิการชุมชนที่เข้มแข็งและประสบความสำเร็จ จะสามารถเพิ่มความเชื่อมั่นของสมาชิกกองทุนสวัสดิการชุมชน และจะทำให้กองทุนสวัสดิการชุมชนมีประสิทธิภาพและเกิดการพัฒนา เนื่องจากการเพิ่มประสิทธิภาพในการวินิจฉัยและตัดสินใจประเด็นต่าง ๆ เกี่ยวกับกองทุน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ประสิทธิ์ วิชัย และภัทรธิดา ผลงาม (2559) ที่ได้ศึกษา การวิจัยและพัฒนากลไกการขับเคลื่อนการจัดสวัสดิการชุมชน กรณีศึกษาในชุมชนตำบลท่าโพธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลกพบว่า ผลการพัฒนากลไกการขับเคลื่อนการจัดสวัสดิการของกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลท่าโพธิ์ คือ 1) กลไกการขับเคลื่อนด้านการบริหารจัดการกองทุนฯ มี 4 กิจกรรม ซึ่งผลการนำกลไกไปสู่การปฏิบัติเป็นเวลา 5 เดือนและประเมินผลกลไกการขับเคลื่อนการจัดสวัสดิการของกองทุนสวัสดิการชุมชน พบว่า ทุกฝ่ายที่มีส่วนเกี่ยวข้องต่างมีความพึงพอใจในผลของการดำเนินงาน

ยุทธศาสตร์ 2 ส่งเสริมความเข้มแข็งระบบสวัสดิการชุมชน เพื่อให้การจัดกิจกรรมรณรงค์ ประชาสัมพันธ์ให้สมาชิก และประชาชนได้รับรู้ถึงความสำคัญของกองทุน มีการดำเนินการ 2 กิจกรรม คือ 2.1) การประชาสัมพันธ์ข่าวสารของกองทุนสวัสดิการชุมชนโคกสูง เพื่อการประชาสัมพันธ์ข่าวสารความเคลื่อนไหวของกองทุนฯ และเป็นการขยายฐานสมาชิกให้ครอบคลุมคนส่วนใหญ่ในพื้นที่ 2.2) กิจกรรมกองทุนสวัสดิการใกล้ชิดชุมชนการที่ผู้นำและคณะกรรมการกองทุนฯ เข้าไปมีส่วนร่วมกับกลุ่มองค์กรต่าง ๆ

ที่มีในชุมชน เนื่องจากความเข้มแข็งของกองทุนเกิดจากความร่วมมือของสมาชิกกองทุนที่เข้ามามีส่วนร่วม ในกิจกรรมของกองทุนอย่างต่อเนื่อง กองทุนสวัสดิการชุมชนจะประสบความสำเร็จเพราะความเข้าใจและความเชื่อมั่นต่อกองทุนฯ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ประสิทธิ์ วิชัย และภัทรธิดา ผลงาม (2559) ที่ได้ศึกษาพบว่า ผลการพัฒนาการขับเคลื่อนการจัดสวัสดิการของกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลท่าโพธิ์ คือ กลไกการขับเคลื่อนด้านการจัดสวัสดิการของกองทุนฯ มี 2 กิจกรรม 3) กลไกการขับเคลื่อนด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมการจัดสวัสดิการ มี 3 กิจกรรม ซึ่งผลการนำกลไกไปสู่การปฏิบัติเป็นเวลา 5 เดือน และประเมินผล กลไกการขับเคลื่อนการจัดสวัสดิการของกองทุนสวัสดิการชุมชน พบว่า ทุกฝ่ายที่มีส่วนเกี่ยวข้องต่างมีความพึงพอใจในผลของการดำเนินงาน และสอดคล้องกับแนวคิดของ ระพีพรรณ คำหอม และคณะ (2548) ที่อธิบายไว้ว่า การพัฒนาสวัสดิการชุมชนควรจะต้องเริ่มจากการพัฒนาเครือข่ายสวัสดิการชุมชนที่มีอยู่แล้วของชาวชุมชนให้เข้มแข็ง สามารถจัดการตนเองได้อย่างเป็นระบบ และขยายผลเชื่อมโยงไปสู่ระบบของการจัดสวัสดิการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานพัฒนาต่าง ๆ สวัสดิการชุมชนที่เหมาะสมควรจะต้องมีจุดมุ่งหลัก 3 ประการ คือ เป็นระบบสวัสดิการชุมชนที่ยั่งยืน บริหารจัดการโดยชุมชนเพื่อชุมชน ในลักษณะช่วยเหลือเกื้อกูลคนในชุมชนได้อย่างทั่วถึง เป็นระบบสวัสดิการที่ครอบคลุมวิถีชีวิตตั้งแต่เกิดจนตาย และเป็นระบบที่นำไปสู่ฐานคิดสวัสดิการ คือ ความมั่นคงในชีวิต และระบบสวัสดิการชุมชนจะต้องประกอบด้วยกระบวนการสวัสดิการอย่างหลากหลายเข้าด้วยกัน ทั้งเรื่องกองทุน ความสัมพันธ์ที่ดีของคนในชุมชนซึ่งเอื้ออาทรต่อกัน การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้มีคุณภาพที่คนจะอยู่ร่วมกับธรรมชาติได้อย่างพึ่งพากันได้ และนำภูมิปัญญามาผลิตสินค้าจากทรัพยากรธรรมชาติแทนการซื้อจากภายนอก

ยุทธศาสตร์ 3 ส่งเสริมการจัดสวัสดิการชุมชนเพื่อให้รูปแบบของการจัดสวัสดิการของกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลโคกสูง สอดคล้องต่อความต้องการของสมาชิกและชุมชนได้อย่างแท้จริงมี 3 กิจกรรม ดังนี้ 3.1) การสำรวจความต้องการในด้านการจัดสวัสดิการ เพื่อเป็นการนำเสนอแนวทางในการพัฒนาการจัดสวัสดิการที่เกิดจากความต้องการอย่างแท้จริงของคนในชุมชน 3.2) การศึกษาดูงานนอกสถานที่ โดยจัดให้คณะกรรมการกองทุนฯ ได้เดินทางไปศึกษาดูงานจากกองทุนฯ ที่ประสบผลสำเร็จ เพื่อเป็นการถอดบทเรียนซึ่งจะได้นำความรู้มาพัฒนาและ 3.3) การพัฒนากองทุนฌาปนกิจชุมชนธนาคารขยะ เพื่อส่งเสริมการคัดแยกขยะเพื่อนำมาขายให้กับธนาคารขยะชุมชน เมื่อได้เงินก็สามารถนำไปสะสมในกองทุนสวัสดิการชุมชนโคกสูง เป็นแนวทางบูรณาการปัญหาชุมชนนำมาพัฒนาสวัสดิการชุมชนในท้องถิ่นให้ยั่งยืน เนื่องจากความสำเร็จของกองทุนสวัสดิการชุมชนคือ สามารถให้การช่วยเหลือสมาชิกได้อย่างกว้างขวาง ต่อเนื่องครบถ้วน สมาชิกมีส่วนร่วมในการดำเนินการ และสามารถดำเนินการได้อย่างยั่งยืน เป็นเครื่องมือสร้างหลักประกันทางสังคมที่สำคัญของชุมชน สอดคล้องกับงานวิจัยของ บำเพ็ญ พงศ์เพชรดี (2559) ที่ศึกษาพบว่า รูปแบบการบริหารจัดการเพื่อความยั่งยืนเกิดจากการดำเนินการพึ่งตนเองโดยการบูรณาการกองทุนต่าง ๆ เข้าด้วยกัน จัดแบบครบวงจรการนำความรู้มาใช้ในการสร้างรายได้มีเงินออม การบริหารภายใต้กรรมการที่มีความรับผิดชอบ มีสมาชิก มีรายรับมากกว่ารายจ่ายมีการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยนโยบายชัดเจนสอดคล้องกับสังคมเศรษฐกิจ กรรมการมีความรับผิดชอบต่อเป็นระบบ/ขั้นตอนชัดเจน และมีการประเมินผลการดำเนินงาน ความยั่งยืนโดยการจัดการความรู้ ส่งต่อความรู้เป็นศูนย์การเรียนรู้จิตอาสาและมีการสืบทอดตำแหน่ง การพัฒนาโดยการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล ทุกคนมีส่วนร่วมมีการสร้างเครือข่ายความร่วมมือทั้งภายในและภายนอก การส่งเสริมโดยสร้างความรู้จากภูมิปัญญาชาวบ้าน ความเข้าใจ ศรัทธา ความเชื่อมั่น เครือข่ายความร่วมมือ การประชาสัมพันธ์ การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลภายใต้เศรษฐกิจพอเพียง ตามรูปแบบการจัดการความรู้สามารถพึ่งตนเองมีความต่อเนื่องพัฒนาปรับปรุงงานและส่งเสริมภูมิปัญญาชาวบ้าน

ผลการติดตามประเมินการพัฒนากองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลโคกสูง พบว่า สมาชิกกองทุนมีความพึงพอใจกับการพัฒนาการจัดสวัสดิการชุมชน ที่เป็นกิจกรรมการส่งเสริมและรณรงค์ประชาสัมพันธ์ รวมถึงการพัฒนาศักยภาพโดยการศึกษาดูงาน โดยเห็นว่ากิจกรรมต่าง ๆ เป็นประโยชน์และมีความสำคัญเป็นอย่างมากต่อการพัฒนากองทุนสวัสดิการชุมชน เนื่องด้วยที่ผ่านมาประชาชนยังขาดความรู้และไม่ให้ความสำคัญกับระบบสวัสดิการชุมชน ดังนั้น การที่ได้มีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดขึ้นในชุมชน จึงเป็นการส่งเสริมให้เกิดกระบวนการมีส่วนร่วม และทำให้ได้มีความรู้เกี่ยวกับสวัสดิการชุมชนมากขึ้น และสนใจที่จะเข้ามาเป็นสมาชิก ประเด็นสำคัญที่พบจากการศึกษา คือ การบริหารจัดการกองทุนสวัสดิการชุมชนและภาวะผู้นำของคณะกรรมการกองทุน มีความสัมพันธ์กับการพัฒนากองทุนสวัสดิการชุมชนโคกสูง เนื่องจากกรอบความรู้เพื่อสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารจัดการกองทุนสวัสดิการชุมชน และการสัมมนาศึกษาดูงานการดำเนินงานกองทุนสวัสดิการชุมชนที่เข้มแข็ง และประสบความสำเร็จเป็นปัจจัยที่สำคัญที่เพิ่มความเชื่อมั่นของสมาชิกกองทุนสวัสดิการชุมชน สมาชิกกองทุนได้มีส่วนร่วมกับกิจกรรมของกองทุนมากขึ้น จึงทำให้กองทุนสวัสดิการชุมชนมีประสิทธิภาพและเกิดการพัฒนาต่อไป สอดคล้องกับมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (2559) ที่อธิบายว่า กองทุนสวัสดิการชุมชนที่ดีต้องมุ่งดูแลตั้งแต่อยู่ในครรภ์มารดาถึงเชิงตะกอน ก่อให้เกิดรายได้ลดรายจ่ายอันนำไปสู่การแก้ไขปัญหาความยากจนได้ การดำเนินการให้ประสบผลสำเร็จได้อาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วนในสังคม ร่วมกันวางแผน ร่วมกันปฏิบัติตามแผน และมีการประเมินผลเพื่อปรับปรุงพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้กองทุนสวัสดิการชุมชนที่จะประสบผลสำเร็จต้องมีแผนพัฒนาในจัดการตนเอง มีระบบสวัสดิการชุมชนที่หลากหลาย คำนึงถึงวิถีชีวิตที่ดำรงของชุมชน คนในชุมชนมีความความสัมพันธ์กันอย่างเกื้อกูล ยึดการให้อย่างมีคุณค่า รับอย่างมีศักดิ์ศรี กองทุนสวัสดิการชุมชนมีการบริหารจัดการที่ดีตามหลักธรรมาภิบาล มีกฎกติการ่วมกันของชุมชน ระบบสวัสดิการชุมชนที่สามารถสร้างคุณค่า ทำนุบำรุงวัฒนธรรมและทรัพยากรที่ดำรงของชุมชนอย่างสร้างสรรค์ ใช้กองทุนสวัสดิการชุมชนเชื่อมโยงทุนทางสังคมของท้องถิ่นให้เกิดคุณค่าแก่สังคมและประเทศ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. ส่งเสริมความเข้มแข็งระบบสวัสดิการชุมชน หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องให้ความสำคัญในเรื่องของสวัสดิการชุมชนให้ทั่วถึงและเป็นธรรม และควรจัดฝึกอบรมเกี่ยวกับความรู้ของการบริหารจัดการกองทุนสวัสดิการชุมชนให้แก่คณะกรรมการและสมาชิกกองทุนสวัสดิการชุมชน

2. ส่งเสริมการบริหารจัดการกองทุนสวัสดิการชุมชน เพื่อพัฒนากองทุนสวัสดิการให้มั่นคง องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งเป็นหน่วยงานที่ใกล้ชิดกับชุมชนควรให้การสนับสนุนด้านบุคลากร วัสดุ อุปกรณ์ที่ทันสมัย เพื่อเป็นการเพิ่มพูนองค์ความรู้และพัฒนาศักยภาพในการบริหารจัดการกองทุนสวัสดิการชุมชน

3. ส่งเสริมการจัดสวัสดิการชุมชน ควรมีการถอดบทเรียนการจัดสวัสดิการชุมชนที่ประสบความสำเร็จเพื่อเป็นต้นแบบในการบริหารจัดการกองทุนสวัสดิการชุมชน เพื่อเป็นแนวทางการเสริมสร้างความเข้มแข็งขององค์กรสวัสดิการชุมชนให้สามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาวิจัยต่อไป

1. การศึกษาครั้งต่อไป ควรศึกษาการพัฒนาระบบการจัดสวัสดิการทางสังคมในจังหวัดลพบุรีให้สามารถเกิดประโยชน์สูงสุดกับชุมชนอย่างทั่วถึงและยั่งยืน

2. ควรศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการกองทุนสวัสดิการชุมชนเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานของกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลโคกสูง

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. (2548). *ทิศทางและรูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมของประเทศไทย*. กรุงเทพฯ : เพ็ญวานิสัย.
- ทศพล ชูเลิศ. (2554). *ความคาดหวังของประชาชนที่มีต่อการจัดสวัสดิการสังคมตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2550: กรณีศึกษา เทศบาลเมืองแสนสุข อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี*. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ทิพย์สุตา พุฒจร, และคณะ.. (2556). การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนเพื่อการพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน กรณีศึกษาชุมชนสลักคอก จังหวัดตราด. *วารสารศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์* 5(2), 102-117.
- นริศรินทร์ พันธเพชร. (2554). *ความสำเร็จของกองทุนสวัสดิการชุมชน : กรณีศึกษากองทุนสวัสดิการชุมชนของโรงสีชมรมรักษัธรรมชาตินาโละ อำเภอกุดชุม จังหวัดยโสธร*. รายงานการศึกษาอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- บำเพ็ญ พงศ์เพชรดิถ. (2559). การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการกองทุนสวัสดิการจังหวัดราชบุรีสู่ความเข้มแข็งและยั่งยืน. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา*, 11(1), 71-87.
- ประสิทธิ์ วิชัย และภัทริรา ผลงาม. (2559). การวิจัยและพัฒนากลไกการขับเคลื่อนการจัดสวัสดิการชุมชน กรณีศึกษาในชุมชนตำบลท่าโพธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์* 7(1), 103-127.
- พรรณวิภา สุวรรณชุมภู. (2557). *การดำเนินงานกองทุนสวัสดิการชุมชนเทศบาลตำบลบางพระอำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี*. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. (2559). *ทัศนะทางการเมือง บัวย อิงภากรณ์*. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ระพีพรรณ คำหอม. (2549). *สวัสดิการสังคมกับสังคมไทย (พิมพ์ครั้งที่ 2)*. กรุงเทพฯ : พริกหวานกราฟฟิค.
- ระพีพรรณ คำหอม และคณะ. (2548). *ทิศทางและรูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมของประเทศไทย*. กรุงเทพฯ: เทพเพ็ญวานิสัย.
- สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน. (2550). *สวัสดิการชุมชนท้องถิ่น*. กรุงเทพฯ: สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน).
- สมหมาย แจ่มกระจ่าง, ศรีวรรณ มีคุณ และพีระพงษ์ สุดประเสริฐ. (2551). การเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชน : กรณีศึกษาการจัดทำแผนชุมชนเทศบาลตำบลบางพระ จังหวัดชลบุรี. *วารสารการศึกษาและการพัฒนาสังคม* 4(2), 33-50.
- อรอนงค์ มหามิตร. (2554). *การจัดสวัสดิการชุมชนด้วยหลักสังคหวัตถุ 4 ของชุมชนหนองลูกช้างตำบลบ้านขาม อำเภอจัตุรัส จังหวัดชัยภูมิ*. วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

Transted Thai References

- Chamkrachang, S., Meekhun, S., & Sudpraserd, P. (2008). Public Participation Encouragement : A Case Study of Community Planning at Bangpra District Municipality, Chonburi Province. *Journal of Education and Social Development*. 4(2), 33-50.
- Chulert, T. (2011). *People's Expectation toward Social Welfare Services under the Constitution of the Kingdom of Thailand of B.E. 2550: A Case Study of Saensuk City, Muang District, Chonburi Province*. Thesis of Master of Arts in Political Science, Faculty of Political Science and Law Burapha University.
- Community Organizations Development Institute. (2007). *Local Community Welfare*. Bangkok: Community Organizations Development Institute (Public Organizations).
- Khamhom, R. et al. (2005). Directions and Types of Social Welfare in Thailand. Bangkok : Phen Vanish.
- Khamhom, R. (2006). *Social Welfare in Thai Society (2nd ed.)*. Bangkok : Prikwarn Graphic.
- Mahamitr, O. (2011). *The Management of Community Welfare by The Four Sangahavatthus of Nonglukchang Community, Tambon Bankham Chaturat District, Chaiyaphum Province*. Thesis of Master of Arts, Graduate School Mahachulalongkornrajavidyalaya University.
- Ministry of Social Development and Human Security. (2005). *Directions and Types of Social Welfare in Thailand*. Bangkok : Phen Vanish.
- Phongphetdit, B. (2016). Model Development and Management Ratchaburi Fund going on a Strength and Sustainable. *Journal of Yala Rajabhat University*. 11(1), 71-87.
- Phuntaphech, N. (2011). *Success of Community Welfare Fund Management: A Case Study of the Naso Community Welfare Fund for Natural Conservation Mill Club of Kudchum District, Yasothon Province*. Independent Study from Master of Public Administration, Local Government college Khon Kaen University.
- Putjorn, T. Veranavin, L. Kheovichai, K. & Unaromlert, T. (2013). Participatory action research in community-based tourism management for sustainable community development at Salak-Kok, Trat province. *Journal of Faculty of Liberal Arts, Prince of Songkla University*. 5(2), 102-117.
- Suwanchumphoo, P. (2014). *The Practice of Community Welfare Fund of Bang Pra Sub-District Municipality, Amphoe Si Racha, Chonburi Province*. Thesis of Master of Public Administration, Graduate School of Public Administration, Burapha University.
- Thammasat University. (2016). *Attitudes Political of Puay Ungphakorn*. Bangkok: Thammasat University.

Wichai, P., & Phonngam, P. (2016). A Research and Development of Driving Mechanism for Community Welfare: A Case Study in Thapho Sub-District, Muang District, Phitsanulok Province. *Journal of Humanities and Social Sciences*. 7(1), 103-127.